RYMO/rakennukset ja rakentaminen
Lainsäädäntöneuvos Kirsi Martinkauppi

Ympäristövaliokunta
4.4.2018

Kirjallinen asiantuntijalausunto ympäristövaliokunnalle hallituksen esityksestä laiksi pelastuslain muuttamisesta väestönsuojien rakentamisen osalta

Ympäristöministeriö kiittää mahdollisuudesta tulla kuulluksi hallituksen esityksestä laiksi pelastuslain muuttamisesta.

Väestönsuojien rakentamisesta säädetään pelastuslaissa (379/2011) ja sen nojalla annetuissa asetuksissa. Tämän lisäksi väestönsuojien rakentaminen mainitaan maankäyttö- ja rakennuslaissa (132/1999). Viime joulukuussa voimaan tulleen maankäyttö- ja rakennuslain 115 §:n muutoksen (812/2017) mukaan rakennuksen rakennettavaksi sallitun kerrosalan saa ylittää myös väestönsuojan rakentamiseen tarvittavan pinta-alan verran. Muutokseen ei liittynyt siirtymäsäännöstä, joten se koskee sekä olemassa olevien kaavojen että uusien kaavojen alueella tapahtuvaa rakentamista. Muutos oli osa hallituksen norminpurkua koskevan kärkihankkeen toteuttamista, johon nyt käsiteltävänä oleva pelastuslain muuttaminen osaltaan myös liittyy.

Suomi on yksi maailman harvoista maista, joissa väestönsuojia enää rakennetaan. Paikoin väestönsuojapaikkoja on jo enemmän kuin väestöjä. Rakennuskustannusten kohtuullisuuteen ja poikkeamisen sujuvoittamiseen liittyvät näkökohdat huomioon ottaen ympäristöministeriö kannattaa hallituksen esitykseen sisältyvää väestönsuojien rakentamisvelvollisuuden keventämistä. Ympäristöministeriö pitää hyvänä, että väestönsuojan rakentamisvelvollisuudesta on vapautettu tilapäiset ja määräaikaiset rakennukset samoin kuin rakennukset, joihin väestönsuojan rakentaminen olisi suhteettoman kallista. Positiivista on myös se, että mahdollisuuksia yhteisen väestönsuoja rakentamiseen on helpotettu, sillä useita rakennuksia käsittävät rakennushankkeet eivät aina valmistu viiden vuoden kuluessa. Hankkeeseen ryhtyvän kannalta tilannetta helpottaa myös poikkeamisen pysyvyys.

Ympäristöministeriö kannattaa lämpimästi byrokratian karsimista siten, että poikkeamisen väestönsuojan rakentamisvelvoitteesta voi ratkaista rakennusvalvontaviranomainen, joka käsittelee rakennuslupahakemuksen muutoinkin. Kysymyksessä on merkittävä helpotus luvan hakijan kannalta. Koska väestönsuojia rakennetaan noin 600 kappaletta vuosittain, ja koska myönteisiä päätöksiä rakentamisvelvoitteesta vapauttamiseksi on toistaiseksi tehty vuosittain kymmenkunta, ei helpotusten myöntämisen siirtämisen rakennusvalvontaviranomaisen tehtäväksi voida katsoa kuormittavan kuntien viranomaisia.

Esitys ei sisällä mahdollisia muutosehdotuksia väestönsuojarakentamisen velvoitteisiin liittyviin asetuksiin. Tällä on merkitystä kuntien rakennusvalvontojen päätöksenteon kannalta, kun esityksen perustelujen mukaan poikkeamisen edellytyksiin ei ole tulossa muutoksia. Esimerkiksi voimassa olevan väestönsuojista annetun valtioneuvoston asetuksen (408/2011) 3 §:n mukaan väestönsuoja saadaan sijoittaa enintään 250 metrin päähän rakennuksesta, jota varten se rakennetaan. Pykälän toisen momentin mukaan tätä kauemmas voidaan tiettyjen edellytysten täyttyessä sijoittaa vain yhteinen väestönsuoja.